

СПАДКОЄМНІСТЬ РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСТ УКРАЇНИ

Культурна спадщина України є невід'ємною частиною світового культурного надбання. В Україні на державному обліку перебуває понад 130 тис. пам'яток, з них 57 206 – пам'ятки археології (у тому числі 418 – національного значення), 51 364 – історії (142 – національного значення), 5926 – монументального мистецтва (44 – національного значення); 16 797 – архітектури та містобудування (3541 – національного значення).

За наявності шедеврів культури Україна належить до країн з багатою історико-культурною спадщиною, але повсякденна реальність загрожує фізичному існуванню пам'яток. Актуальність даної теми продиктована кризовою ситуацією, в якій на сьогодні знаходиться пам'яткоохоронна галузь. За офіційними даними, на державному обліку в Україні знаходиться понад 130 – 140 тис. нерухомих пам'яток історії та культури, і тільки 35 % з них – в задовільному стані.

Охорона культурної спадщини – система правових, організаційних, фінансових, матеріально-технічних, містобудівних, інформаційних та інших заходів з обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікація, державна реєстрація), запобігання руйнуванню або заподіянню шкоди, забезпечення захисту, збереження, утримання, відповідного використання, консервації, реставрації, ремонту, реабілітації, пристосування та музеєфікації об'єктів культурної спадщини.

Виходячи з цього, вживається ряд заходів:

1. Забезпечення умов для збереження та подальшого використання нерухомих об'єктів культурної спадщини шляхом планування та координації роботи органів управління, користувачів, спеціалізованих організацій, громадськості.
2. Вдосконалення системи обліку об'єктів культурної спадщини.
3. Планування контролю за виконанням користувачами, власниками, уповноваженими органами зобов'язань щодо утримання пам'яток у належному стані.
4. Планування наукових історико-архітектурних досліджень, науково-проектних та ремонтно-реставраційних робіт, спрямованих на збереження пам'яток та історичного середовища населених пунктів.
5. Планування та організація заходів з ліквідації аварійного або незадовільного стану історичної забудови, інженерних мереж, конструктивних та архітектурно-художніх елементів будівель і споруд в

зонах охорони пам'яток та на територіях історичного ареалу населених пунктів.

6. Забезпечення комплексного послідовного виконання науково-проектних та ремонтно-реставраційних, інших робіт проектно-ремонтного циклу в залежності від стану об'єктів.

7. Забезпечення умов для стабільного і ритмічного фінансуванні робіт, організаційно-правового забезпечення і здійснення контролю за реалізацією пам'яткоохоронних заходів.

8. Удосконалення управління і підвищення кваліфікації у сфері охорони культурної спадщини. Формування управлінської ідеології та громадської думки у сфері використання культурного надбання.

9. Сприяння діяльності громадських організацій з питань охорони та популяризації культурної спадщини населених пунктів.

10. Сприяння залученню інвестицій, використанню історико-культурних об'єктів та місцевої символіки.

11. Проведення невідкладних робіт з реставрації об'єктів культурної спадщини

В сучасних умовах реконструкції міст надзвичайно гостро постає проблема гармонійного поєднання нової архітектури та існуючого історико-архітектурного середовища. Адже архітектура як великий ідентифікатор національної самобутності та регіональної своєрідності відображає художнє світовідчуття, ментальність, культуру та буття українського народу на всіх щаблях його історичного розвитку.

Охорона історико-культурної спадщини є одним із пріоритетних завдань міжнародного співробітництва, державної та регіональної політики. Навіть незважаючи на певні позитивні зрушення останніх років, загальний стан об'єктів культурно-історичної спадщини в Україні залишається загрозливим та потребує термінових заходів для поліпшення ситуації. Необхідний передусім зважений, комплексний підхід до вирішення ключових проблем даного напрямку.

По-перше, слід більш активно використовувати пам'ятки в туристичній галузі, для чого необхідно на початковому етапі збільшити пряме фінансування на охорону та реставрацію пам'яток, будівництво музеїв, створення комплексів і туристичних маршрутів.

По-друге, доцільно змінити податкове навантаження на сферу, де задіяні пам'ятки.